

Αριστερά: Ο Ζαμπέτας στο Σιδνεϊ το 1976 (Φωτογραφία από το βιβλίο της Κατερίνας Γ. Ζαμπέτα: Γιώργος Ζαμπέτας, Βαθιά στη θάλασσα θα πέσω.... Εκδόσεις Άγκυρα)
Στη μέση, κλασική φωτογραφία του Ζαμπέτα με το μπουζούκι του.
Δεξιά: Ο Γιώργος Ζαμπέτας την ημέρα του γάμου του (Φωτογραφία από το βιβλίο της Κατερίνας Γ. Ζαμπέτα: Γιώργος Ζαμπέτας, Βαθιά στη θάλασσα θα πέσω.... Εκδόσεις Άγκυρα)

σμος μέσα να γουστάρει...»

αυλία-αφιέρωμα της Χορωδίας Ορφείας

... Όλοι αυτοί έμπαιναν σπίτι μας και βρες. Είχε συνεργαστεί με τους μεγάλοι συν-σολάριε στα τραγούδια και τη μουσική του Χατζιδάκι, του Μίκη Θεοδωράκη, του Σταύρου Μίκη Πλέσσα, του Καπνίση, του Μαρκό-Με το Μάνο Χατζιδάκι είχε πάει στις Κάννες, το 1960, μαζί με την Μελίνα Μερκούρη και Μισσέν και πήραν το βραβείο της μουσικής «Ποιέ την Κυριακή». Εκεί ο πατέρας μου τη νύχτα και δεν υπήρχε κάποιος που δεν διάσημοι ηθοποιοί, μεγιστάνες, εφοπλιστές, της νύχτας... Έπαιξε μέχρι τα ξημερώματα κείωσε η βραδιά και είχε πια αποκάμει και σκαλάκια για το ξενοδοχείο και είδε την φά- όλες τις πρωινές εφημερίδες, και σου λέει και εγώ εδώ πήραμε το βραβείο... Ο Μάνος τον έπαιρνε πολλές φορές μαζί του. Είχε παί- λιάνα Μούσχουρη στο Λονδίνο, στο Παρίσι, στη Γερμανία. Μάλιστα στη Γερμανία ένας κθέτης του είχε δώσει και παρτιτούρες αλλά του δεν ήξερα να τις διαβάσει. Λέει, εγώ θα του πρέπει και όταν πρέπει. Και τα πήγε μια ημα. Δεν ήξερε, δεν είχε σπουδάσει μουσι-

... τόσο καλά το είχε μάθει το μπουζούκι...

ΣΤΑ ΜΠΙΖΕΛΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΣΙΤΣΑΝΗ

Σε εκείνη την γειτονιά έμενε ο Τσιτσάνης και εμφανιζόταν τότε σ' ένα κουτουκάκι που λεγόταν Μπιζέλια. Ο παππούς μου είχε ένα πολύ καλό μπουζούκι με ιδιαίτερο ήχο κατασκευής Κοπελιάδη. Ο Τσιτσάνης έστειλε τον πατέρα μου να πάρει το μπουζούκι του παππού μου που είχε άλλο άκουσμα. Ο πατέρας μου με χαρά το έπαιρνε και του πήγαινε το όργανο. Έπαιξε ο Τσιτσάνης... Έτσι του φυτεύτηκε ο σπόρος να γίνει μπουζουξής από τα δεκατρία του... Μια φορά έφτιασε μια κούρσα από τη Θεσσαλονίκη για να ακούσουν τον Τσιτσάνη. Δεν υπήρχαν καλά-καλά δρόμοι, ήταν μεγάλη υπόθεση... Το '40 φύγανε από την ακαδημία Πλάτωνος και πήγανε στο Αιγάλεω. Ο πατέρας μου πήγαινε στο κουτουκάκι και έβλεπε όλους τους μεγάλους να παίζουν. Σιγά σιγά έγινε το μπουζουκάκι τους. Ανέβηκε, έκανε την δική του ορχήστρα, άρχισαν να τον ζητούν στα μαγαζιά και να κάνει τη δική του πορεία...

...ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΖΗΛΙΕΣ ΚΑΙ ΜΙΖΕΡΙΕΣ

Ο πατέρας μου δεν ήταν ποτέ ανταγωνιστικός. Αν έβλεπε κάποιον και του άρεσε η φωνή του ή το ταλέντο του πάντοτε τον επιβράβευε. Επιβράβευε τους πάντες και τα πάντα. Η αγάπη του ήταν το μπουζούκι του. Ήταν πέρα από ζήλιες, μιζέριες και μαχαιρώματα. Ήταν πολύ δοπικός. Βοηθούσε, βοηθούσε τους νέους δημιουργούς με πολύ χαρά. Η μητέρα μου έβλεπε αυτή τη δοτικότητα και δεν της πολυάρεσε... Κάποια στιγμή που είχε παίξει στη Γειτονιά των Αγγέλων και έχει ζητήσει από τον Μίκη Θεοδωράκη να μπει το όνομα του στο δίσκο ο Μίκης αθέτησε την υπόσχεσή του. Όταν έφερε τον δίσκο στο σπίτι έγινε ολόκληρη μάχη... Με τις φωνές της μάνας μου άρχισε να κάνει σόλο καριέρα δική του... να κάνει τα δικά του τραγούδια με το δικό του το όνομα και να αναδεικνύει καινούργιους εκτελεστές.

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ο πατέρας μου έπαιρνε όλες τις εφημερίδες, τις διάβαζε κάθε μέρα. Τον ενδιέφερε πολύ η πολιτική κατάσταση, τι γινόταν. Πίστευε ότι ένας καλλιτέχνης το τι ψηφίζει, το τι πιστεύει πρέπει να το ξέρει μόνο αυτός. Ότι όμως τον στενοχωρούσε, το βράδυ, σαν αριστοφανικός τύπος, με πολύ ωραίο τρόπο έκανε την κριτική του στην κυβέρνηση, όποια κυβέρνηση και να ήταν αυτή. Είχε ένα τρόπο να καυτηριάζει την πολιτική κατάσταση χωρίς να θίγεται αυτός τον οποίο είχε βάλει στόχο. «Ο καλλιτέχνης είναι για όλους», έλεγε. «Είναι δυνατόν ο κόσμος να μην αγαπάει αφού εγώ αγαπάω τον κόσμο».

ΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΕΣΑΝ ΤΑ ΚΑΝΤΑΔΟΡΙΚΑ»

... μια πάρα πολύ φτωχή οικογένεια. Ο παπ- τανε Μπαρμπέρης. Ο πατέρας μου δούλευε έρικο και ξεσκόνιζε τις τρίχες από τους πε- δίνανε κανένα ταλιράκι, μάζευε τα λεφτά και γιαγιά μου που του έπαιρνε κανένα παπου- πορούσε. Το μπαρμπέρικο ήταν και τόπο ς. Πήγαιναν στον παππού μου για να κου- λά και να γλεντήσουν. Έκαναν την παρέα αρμπέρικο ήταν στην Ακαδημία Πλάτωνος, κηκε πατέρας μου. Λένορμαν και Ναυπλίου αππούς μου έπαιζε μπουζούκι, και ο προ- ου. Έπαιζε μπουζούκι, κιθάρα και μαντολί- εμασμένα στο μπαρμπέρικο. Δεν το είχε σε ππούς μου να πάρει το μπουζούκι και να α παίζει... Καντάδες, βαλοάκια... Τότε ήταν ο του μπουζούκι. Ο οποίος έπαινε μπουζού- θρωπος της φυλακής. Της γιαγιάς μου της λύ τα κανταδόρικα, άρεσαν και του πατέρα ήταν μικρός ο Ζαμπέτας του άρεσε πολύ το έπαιρνα ένα οκαμνάκι, ανέβαινε πάνω κατέ- ζούκι και έπαιζε. Καναδυό φορές τον έπια- ύς μου και του έδωσε δυο τρεις σφαλιάρες. πιν το ξαναπάσεις στα χέρια σου, αυτό δεν να, γράμματα θα μάθεις. Αλλά τον τραβού- ρούσε το όργανο... Στα δώδεκα-δεκατρία του μπορούσε να τον πιάσει κανείς μπουζουξής,

Νομίζω ότι ο Γιώργος Ζαμπέτας, όπως όλοι μεγάλοι μας ρεμπέτες, συνεχίζει ουσιαστικά το δημοτικό τραγούδι. Και η προσφορά του Ζαμπέτα ανήκει στην μεγάλη προσφορά του δημοτικού τραγουδιού και των ρεμπέτηδων, όχι ακριβώς της ίδιας περιόδου, αλλά σ' αυτό που λέμε ρεμπέτικο τραγούδι, δηλαδή νέο λαϊκό τραγούδι, το οποίο, κατά τη γνώμη μου, κατατάσσεται στο μεγάλο σώμα του δημοτικού τραγουδιού. Ο Ζαμπέτας μετέτρεψε το περιθωριακό ρεμπέτικο σε κοινό κτήμα όλου του λαού. Ένωσε το βυζαντινό τραγούδι με τη λεπτότητα της καντάδας του Ιονίου και παράλληλα επιτέθηκε με χλευασμό στα κοινωνικά φαινόμενα. Είναι εκείνος που βοήθησε να ξεφύγει το τραγούδι από τις μικρές μάζες και να περάσει στα ευρύτερα λαϊκά στρώματα. Έτσι, τολμώ να πω ότι αν δεν υπήρχε διδασκαλία του Ζαμπέτα, δεν θα 'χαμε την τύχη να γνωρίσουμε ούτε Μάνο Χατζιδάκι ούτε Μίκη Θεοδωράκη και μαζί μ' αυτούς ένα σωρό ποιητές που πέρασαν τους στίχους τους στην σύνθεση. Ο Ζαμπέτας είναι η χάρη του ελληνικού λαού, είναι το τραύμα του ελληνικού λαού, δηλαδή ο πόνος του ελληνικού λαού, ο οποίος πάντοτε προσπάθησε, με ένα χοντρό χιούμορ μερικές φορές, να ξεπεράσει αυτήν την πληγή κι αυτό το τραύμα, το οποίο είναι ψυχικής και πνευματικής τάξεως. Να ξεφύγει από αυτό που λέμε ταπείνωση και να περάσει σε αυτό που λέμε επίθεση μέσα απ' το γέλιο και μέσα από την άγρια έκφραση μερικές φορές. Ο Ζαμπέτας πραγματικά μου θυμίζει ολόκληρο το θέατρο σκιών, από όπου έβγαινε ο ελληνικός λαός στο πρόσωπο του Καραγκιόζη, όπου κοροϊδευε και χτύπαγε τον ανελέπτο βεζίρη, δηλαδή αυτή την μόνιμα καταπιεστική παρουσία μια σειρά στρωμάτων που δεν έχουσε έλεος. Ο Ζαμπέτας στάθηκε σε αυτά τα πράγματα σχετλιαστικός, κοροϊδευτικός και ξαφνικά ξάφνιαζε. Έγινε δημιουργικός, λυρικός, Ορμητικός, Μπορώ να πω μερικές φορές και επικός. Είναι ένα ένα περίεργο, ένα ιδιότυπο πρόσωπο μέσα στην ελληνική μουσική λαϊκή ζωή που θα χρειαστεί πολλή προσοχή να το παρακολουθήσουν πως από το κλοουνέσκ στοιχείο φτάνει στο δραματικό στοιχείο του τραγουδιού όπως « Γιατί τα χέρια είναι σχοινιά και τα κορμιά καράβια». Πώς φτάνει σε αυτά τα ύψη λεπτής μελωδίας και ρυθμού; Αυτό λοιπόν το σκίτσο Ζαμπέτα είναι ο νεότερος Έλληνας. Με το ένα πόδι στο σχετλιασμό και το άλλο πόδι στη λυρική ηρωικότητα του.

Δημήτρης Χριστοδούλου
 (Απόσπασμα από το βιβλίο της Κατερίνας Γ. Ζαμπέτα: Γιώργος Ζαμπέτας, Βαθιά στη θάλασσα θα πέσω.... Εκδόσεις Άγκυρα)